

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22331 - Alfabetització i Exclusió Digital / 50
Titulació	Grau d'Educació Social - Quart curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Pedro Juan Mayrata Pou						
Responsable	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					
pedro.mayrata@uib.es						

Contextualització

L'assignatura "Alfabetització digital i exclusió social" és una assignatura optativa de 6 crèdits que es cursa al primer semestre dels estudis de grau d'educació social.

La societat de la informació és una expressió utilitzada habitualment per referir-se al tipus d'organització social actual. Es tracta d'una societat on les anomenades "tecnologies de la informació i la comunicació" (TIC) estan jugant un paper decisiu, però també estan creant nous problemes associats al seu ús massiu.

I una de les situacions derivades més preocupants es centra en allò que s'ha anomenat com "fractura digital"; és aquesta una expressió força descriptiva, que fa referència a les importants diferències que es produeixen en un col·lectiu (o entre col·lectius) pel fet de disposar o no d'accés als nous mitjans, conèixer el seu llenguatge i els seus codis.

Per tot això, aquesta assignatura pretén contribuir a que l'alumnat reflexioni sobre com a través d'un procés formatiu per capacitar en l'ús de les TIC pot ajudar a aquests futurs professionals de l'educació social en les seves estratègies d'integració social de determinades persones o col·lectius. Es vol proporcionar els continguts necessaris perquè aquests professionals relacionats amb l'educació i la formació, dissenyin propostes i executin programes d'alfabetització digital.

També, a través de l'estudi d'aquesta assignatura, es vol promoure la reflexió crítica de l'alfabetització digital com a estratègia que afavoreix la disminució de la fractura (o esclatxa) digital i promou la inclusió social.

Requisits

Encara que aquesta assignatura no té requisits, s'orienta cap a aspectes més pedagògics, és a dir, cap a l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació en intervencions socioeducatives, i més concretament en el camp de l'alfabetització digital, i no tant cap a aspectes tècnics.

Guia docent

Essencials

Els alumnes hauran d'accedir amb coneixements suficients sobre programació educativa necessaris per al bon desenvolupament de les activitats que es proposen.

Recomanables

Es recomana que l'alumnat tingui una formació o que estigui familiaritzat (a nivell d'usuari) amb l'ús d'eines tecnològiques: maneig d'algun processador de text, programes de presentació, elaboració de mapes conceptuals, navegació web bàsica, creació de blog o pàgines webs, programes en línia per crear i compartir documents, etc.

Competències

Específiques

- * Tenir capacitat per a la utilització de les TIC en l'àmbit d'estudi i context professional
- * Dissenyar, produir, utilitzar i avaluar mitjans i recursos per a la intervenció socioeducativa

Genèriques

- * Tenir capacitat de gestió de la informació
- * Tenir capacitat crítica i autocrítica
- * Tenir autonomia en l'aprenentatge

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

L'assignatura està dividida en tres grans blocs amb un total de 6 subapartats:

Continguts temàtics

Bloc A. Introducció a l'alfabetització digital i exclusió social.

- 1). Marc teòric i conceptes claus
Marc definitori relatiu a l'alfabetització digital, les noves alfabetitzacions, les competències digitals, l'exclusió digital lligada a l'exclusió social, grups en risc d'exclusió, fractura (o escletxa) digital, etc.
- 2). Legislació i polítiques relatives a l'alfabetització digital.
Panoràmica de polítiques i programes d'alfabetització digital. Marc legal i polític al respecte.
- 3). Agents implicats en els processos d'alfabetització digital.
El rol de l'educador social.

Bloc B. Presentació de casos d'alfabetització digital.

- 1). Casos a nivell internacional.

Guia docent

b. 2). Casos a nivell nacional i local.

Bloc C. Elaboració, implementació i avaluació de projectes d'alfabetització digital.

c. 1). Orientacions per dur a terme un projecte en el camp de l'alfabetització digital.

Principis i processos (metodologia, continguts, característiques, etc.) per elaborar, implementar i avaluar de projectes d'alfabetització digital.

Metodologia docent

L'alumnat ha d'assumir un rol en el seu procés d'aprenentatge centrat en l'activitat i la participació.

L'assignatura està incorporada en el projecte de Campus Extens. Per treballar el contingut teòric i pràctic de l'assignatura s'utilitzarà l'entorn virtual d'aquest projecte, seguint diverses metodologies de treball: en grup, petit grup o individual segons el tipus d'activitat a realitzar.

Per treballar la part teòrica, es disposarà d'una guia en línia, en la qual s'especificarà un recull d'articles, i diversos materials audiovisuals, per a la seva discussió en els fòrums, per elaborar petits informes que s'hauran de lliurar a les dates establertes i/o la realització de tasques i qüestionaris en línia.

Quant a la part pràctica, es treballaran habilitats i destreses relacionades amb l'ús d'alguns serveis d'Internet i programes gratuïts a través alguns tutorials i guies que orienten i faciliten la realització de les pràctiques sol·licitades.

Activitats de treball presencial (0,08 crèdits, 2 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Avaluació	Defensa oral del treball final de curs	Grup petit (P)	L'alumnat haurà de fer una defensa oral de la feina feta al llarg de l'activitat final de curs mitjançant una aplicació de Campus Extens que permet l'enregistrament de vídeo.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (5,92 crèdits, 148 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Participació.	Es valorarà la participació en les activitats proposades pel professorat. Es tindrà en compte la implicació demostrada, les aportacions crítiques i novedoses realitzades en els fòrums de discussió.	18
Estudi i treball autònom individual	Activitats pràctiques	El professorat proposarà una sèrie d'activitats que s'hauran de lliurar a través de l'entorn virtual i de l'espai de lliurament corresponent. Es facilitaran els elements necessaris (tutorials i/o guies orientatives) per poder realitzar les diferents activitats.	30

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual o en grup	Treball final del curs.	Disseny d'una proposta d'alfabetització digital.	40
Estudi i treball autònom individual o en grup	Estudi i anàlisi del material escrit i audiovisual.	Lectura, anàlisi i reflexió dels diferents documents proposats per a cada bloc o subapartat del temari. El material estarà a l'abast de l'alumnat en l'entorn virtual de l'assignatura. En alguns casos, se sol·licitarà el lliurament d'un breu informe a través de l'espai de lliurament corresponent, o se sol·licitarà la realització d'alguna activitat o qüestionari en línia. També, alguns documents seran debatuts en el fòrum de l'entorn virtual.	60

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Al llarg del curs s'aniran proposant diferents lectures, activitats, etc., de tipus teòric i pràctic, normalment a realitzar de forma individual o en petit grup, amb una determinada data de lliurament. El professorat oferirà la qualificació i el feedback corresponent. Algunes de les activitats no superades i presentades en el termini indicat, podran refer-se i lliurar-se de nou. També es valorarà la participació en aquelles propostes que suposin intervenir o interactuar amb el grup a través de l'aula virtual, tenint en compte les aportacions realitzades.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Defensa oral del treball final de curs

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	L'alumnat haurà de fer una defensa oral de la feina feta al llarg de l'activitat final de curs mitjançant una aplicació de Campus Estens que permet l'enregistrament de vídeo.
Criteris d'avaluació	A través d'una rúbrica (o matriu) de valoració de presentacions orals de projectes.

Percentatge de la qualificació final: 5%

Guia docent

Participació.

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Es valorarà la participació en les activitats proposades pel professorat. Es tindrà en compte la implicació demostrada, les aportacions crítiques i novedoses realitzades en els fòrums de discussió.
Criteris d'avaluació	Implicació i les aportacions en els diferents fòrums de debat i altres activitats proposades.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Activitats pràctiques

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	El professorat proposarà una sèrie d'activitats que s'hauran de lliurar a través de l'entorn virtual i de l'espai de lliurament corresponent. Es facilitaran els elements necessaris (tutorials i/o guies orientatives) per poder realitzar les diferents activitats.
Criteris d'avaluació	A determinar per a cada activitat pràctica.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Treball final del curs.

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Disseny d'una proposta d'alfabetització digital.
Criteris d'avaluació	Disseny d'una proposta d'alfabetització digital.

Percentatge de la qualificació final: 55%

Estudi i anàlisi del material escrit i audiovisual.

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Proves objectives (no recuperable)
Descripció	Lectura, anàlisi i reflexió dels diferents documents proposats per a cada bloc o subapartat del temari. El material estarà a l'abast de l'alumnat en l'entorn virtual de l'assignatura. En alguns casos, se sol·licitarà el lliurament d'un breu informe a través de l'espai de lliurament corresponent, o se sol·licitarà la realització d'alguna activitat o qüestionari en línia. També, alguns documents seran debatuts en el fòrum de l'entorn virtual.
Criteris d'avaluació	A determinar per cada bloc i subapartat del temari de l'assignatura (activitats, tasques i/o qüestionaris en línia).

Percentatge de la qualificació final: 20%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

A través de l'aula virtual de l'assignatura, el professorat facilitarà els següents documents:

- Les lectures obligatòries.
- Els documents electrònics.
- Els portals web.

Guia docent

- I altres documents sobre el contingut teòric i pràctic de la matèria.

Bibliografia bàsica

Ortoll, E. (coord.) (2005). *Alfabetització i exclusió digital*. Barcelona: Editorial UOC.
 Ortoll, E. (coord.) (2006). *Alfabetització digital en els processos d'inclusió social*. Barcelona: Editorial UOC.
 Casado, R. (coord.) (2006). *Claves de la alfabetización digital*. España: Fundación Telefónica: Ariel.
 Travieso, J.L., & Planella, J. (2008). L'alfabetització digital com a factor d'inclusió social: una mirada crítica. UOC Papers, 6. Recuperat de: http://www.uoc.edu/uocpapers/6/dt/cat/travieso_planella.pdf
 ISSN 1885-1541

Bibliografia complementària

Salado, L. (2016). Uno de los rostros de la brecha digital en la universidad: las prácticas institucionalizadas en el uso de las TIC. *Revista Internacional de Educación y Aprendizaje*, 4(1). Recuperat de <http://journals.epistemopolis.org/index.php/educacion/article/view/555>
 Serrano, A., & Martínez, E. (2003). *La Brecha Digital: Mitos y Realidades*. México: Editorial UABC.
 Sevillano, M.L. (2008). *Nuevas tecnologías en educación social*. Madrid: McGraw Hill.
 Revista Educación Social. Nº 19 (2001). Monogràfic: Acció social i TIC's:
 • Límits i possibilitats de les TIC en el camp de la intervenció socioeducativa. Miquel Àngel Prats.
 • Agents socials 'digitalitzats'? Formació i acció en la societat xarxa. Anna Forés, Teresa Hernández, Jordi Planella i Carme Trinidad.
 • Recursos socials des de la xarxa: les possibilitats d'Internet per als agents socials. Núria Castillo, Berta Flores i Teresa Hernández.
 • Les noves tecnologies, la informàtica i els multimèdia. Les noves eines d'intervenció educativa. Andreu Villalba.
 Martínez, A. (2004). La enseñanza y el aprendizaje de las Tecnologías de la Información y la Comunicación en la intervención socioeducativa. *Cuadernos de trabajo social*, 17, 237-253.

Altres recursos

Revista digital d'Educació Social: <http://www.peretarres.org/revistaeducaciosocial/index.asp>
 Portal d'Educació Social: <http://www.eduso.net/>
 Col·legi d'educadors i educadores socials de les Illes Balears: <http://www.ceesib.org/>
 Associació Estatal d'Educació Social: <http://www.eduso.net/asedes/>
 Associació Internacional d'Educadors Socials: <http://www.aieji.net/>

